

Túri vásár

Mezőtúr vásárai nemcsak a Tiszántúl, de az egész ország legjelentősebb vásárai közé tartoztak, eredetük több évszázados, és ez idő alatt fogalommá vált a túri vásár. Mezőtúr a Berettyó partján, nagyjából a Tiszántúl közepén, fontos átkelőhelynél települt. A 13. században falu volt, majd I. (Nagy) Lajos 1378-ban vásártartási jogot adott a településnek, amely ezzel a mezővárosok sorába emelkedett. 1411-ben Zsigmond több más helységgel együtt Brankovics György szerb fejedelemnek adta, ekkor már vámszedési joga és vására is volt. Óriási határa miatt „kis Debrecennek” nevezték, de más téren (településtörténet, gazdálkodás, árucseré stb.) is nagy a hasonlóság köztük. Mezőtúrt Hunyadi János és Mátyás is kiváltságokkal látták el, így vásárszabadalmakkal is, melyek közül a legrégebbi 1466-ból maradt fenn.

A túri vásárok a török hódoltság alatt sem szűntek meg, ellenkezőleg: felvirágoztak, mert a sok török és balkáni kereskedőn keresztül a város bekapcsolódott a külkereskedelembé is. A túri vásár leginkább a debreceni és a hódmezővásárhelyi vásárokkal rokon. Nemcsak magának az árucserének a város életében betöltött szerepe, hanem a települések gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai fejlődésének hasonlóságai következtében is. Mindhárom vásár a saját vonzáskörzetén túl is hatással volt az árucserére és az ahhoz kapcsolódó kulturális jelenségekre. Ennek is köszönhetőek nagy híriüket.

Mezőtúrnak négy országos vására volt. A vásárnapok január, május, augusztus és november elsejére estek és kétnaposak voltak. Ha ezek a vásárnapok hétköznapok voltak, akkor az előtte való vasárnap kezdődtek az állatvásárral és hétfőn folytatódtak a kirakodóval. A mezőtúri mesterek között legtöbb volt a csizmadia, szűcs, szabó, kocsigyártó, szíjgyártó, tímár, korsós, tálás (fazekas), asztalos, lakatos, kovács, szappanos, takács, kerékgyártó, bodnár, köteles, szítás, fésűs, kalapos, esztergályos, késes.

A túri vásár a közlekedés átalakulásával, a vasút kiépülésével, a kézművességet mindinkább sorvasztó gyáripar, a nagyüzemi ipari árutermelés következtében a századfordulóra hanyatlani kezdett, és többet nem kapta vissza sem régi fényét, sem hagyományos funkcióját. Egykori országos hírű vásárunk közvetett folytatásai a nyaranta megtartott kirakodó jellegű sokadalmak már csak nevükben őrzik a rangos előd emlékét, mert napjainkban a megváltozott körülmények miatt a régi vásártípusra nincs igény. Ennek ellenére a 20-21. századi túri vásárok már létükkel kifejezik az előd szellemének tovább élését. Emellett pedig sikerrel alkalmazkodva a modern világ új körülményeihez, a körjük szervezett programokkal együtt új feladatokat is kaptak: elsősorban közösségépítő funkciót látnak el, megrendezésükkel minden évben felelevenítik a hagyományokat, így életben tartják és megőrzik Mezőtúr egykori jelképét, amely mind a mai napig a helyi identitásképzés megkerülhetetlen eleme.